

40. Soyut Dışavurumcu Resim Sanatında, Sarı Renk¹**Mustafa Cevat ATALAY²****APA:** Atalay, M. C. (2023). Soyut Dışavurumcu Resim Sanatında, Sarı Renk. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (37), 658-676. DOI: 10.29000/rumelide.1405781.**Öz**

Bu araştırmanın amacı, soyut dışavurumcu sanatçıların sarı rengi nasıl kullandıklarını ve bu rengin eserlerindeki önemini anlamaktır. Araştırma, soyut dışavurumcu sanatçıların sarı rengi kullanma nedenlerini, bu rengin farklı anlamlarını ve eserlerindeki etkisini inceleyerek bu konuya ışık tutmayı amaçlamaktadır. Soyut dışavurumculuk, 20. yüzyılın ortalarında Amerika Birleşik Devletleri'nde ortaya çıkan bir sanat hareketidir. Renk ve biçim, bu akım kapsamında önemli ifade araçlarıdır. Soyut dışavurumcu resimler genellikle soyut biçimlerden oluşur. Bu tür resimlerde, sanatçılar duygularını ve iç dünyalarını ifade etmek için renk ve biçimi kullanırlar. Renk, izleyicilerde yeni kavramlar oluşturabilme yeteneğine sahiptir ve ayrıca duygusal mesajlar iletir. Rengin yorumlanması sırasında sadece duygu aktarımı değil, aynı zamanda içerik hakkında bir iletişimin izleyiciye aktarılması amaçlanmaktadır. Sarı renk, sıcak renkler arasında yer alır ve kullanımı zordur. Bu renk, güçlü duygusal etkiler bırakabilen bir renk olarak değerlendirilmektedir. Sarı rengin birçok kullanım tekniği vardır ve bu makalede sarı rengi kullanan sanatçıların bağlamları tartışılmış ve eserlerinin yorumlarına yer verilmiştir. Sarı renk, bu sanatçılar için önemli bir renktir. Rengin verdiği sıcaklık, enerji ve ışık kavramları izleyicilere aktarılır ve daha olumlu bir atmosfer oluşturur. Sarı rengin soyut dışavurumcu sanatçılar üzerindeki etkisi incelenen bu çalışmada, Theodoros Stamos, Norman Lewis, Gary Stephan, Norman Bluhm, Camille Bryen'in eserlerine odaklanarak, sarı rengin hakim olduğu yapıtları seçilmiştir. Ressamların bağlamları ve renk kullanımları analiz ederek incelenmiştir. Araştırma, literatür analizi ve betimsel analiz yöntemlerini kullanmış ve yorumlarda bulunulmuştur. Araştırma sonucuna göre, sarı rengin soyut dışavurumcu sanatçılar üzerindeki etkisi, incelenmiştir. Makale konusu, sarı rengin sanat eserlerinde nasıl bir anlam yarattığı ve sanatçıların bu rengi hangi amaçlarla kullandığıdır. Araştırma sonucunda, sarı rengin soyut dışavurumcu sanatçılar için özgün bir ifade aracı olduğu ve eserlerinin mesajını güçlendirdiği ortaya çıkmıştır. Sanatçılar, sarı rengi kendi bağlamlarında farklı şekillerde biçimlendirip, yorumlamışlar ve eserlerinde kişisel olarak farklı algılar oluşturacak biçimde, aktör bir renk ögesi olarak kullanmışlardır. Sanatçılar, bu rengi estetik alanın ötesine taşımışlar ve dinamik bir kompozisyon yaratmışlardır. Bu sanatçıların eserlerinde sarı rengi kullanımı, sadece görsel bir zenginlik sağlamakla kalmayıp, aynı zamanda izleyicilere duygusal bir deneyim sunmada önemli bir rol oynamıştır.

¹ Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.**Finansman:** Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.**Telif Hakkı & Lisans:** Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.**Kaynak:** Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.**Benzerlik Raporu:** Alındı – Turnitin, Oran: %5**Etik Şikayeti:** editor@rumelide.com**Makale Türü:** Araştırma makalesi, **Makale Kayıt Tarihi:** 22.10.2023-**Kabul Tarihi:** 20.12.2023-**Yayın Tarihi:** 21.12.2023; **DOI:** 10.29000/rumelide.1405781**Hakem Değerlendirmesi:** İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme

² Prof. Dr., Gaziantep Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Resim Bölümü, Resim Anasanat Dalı / Prof., Gaziantep University, Faculty of Fine Arts, Department of Painting, Painting Department (Gaziantep, Türkiye), mcevata@gmail.com, **ORCID ID:** 0000-0002-7498-4722, **ROR ID:** https://ror.org/020vvc407, **ISNI:** 0000 0001 0704 9315, **Crossreff Funder ID:** 501100008836

Adres*RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi***e-posta:** editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124**Address***RumeliDE Journal of Language and Literature Studies***e-mail:** editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

Anahtar Kelimeler: Sarı renk, Soyut dışavurum, Sanatçı, Analiz

Yellow Color in Abstract Expressionist Painting³

Abstract

The aim of this research is to understand how abstract expressionist artists used the color yellow and the importance of this color in their works. The research aims to shed light on this issue by examining the reasons why abstract expressionist artists use the color yellow, the different meanings of this color and its effect on their works. Abstract expressionism is an art movement that emerged in the United States in the mid-20th century. Color and form are important means of expression within this movement. Abstract expressionist paintings generally consist of abstract forms. In these types of paintings, artists use color and form to express their emotions and inner world. Color has the ability to create new concepts in viewers and also conveys emotional messages. During the interpretation of color, it is aimed not only to convey emotion but also to convey a communication about the content to the viewer. Yellow color is among the warm colors and is difficult to use. This color is considered a color that can leave strong emotional effects. There are many usage techniques of the color yellow, and in this article, the contexts of the artists using the color yellow are discussed and comments on their works are included. The color yellow is an important color for these artists. The concepts of warmth, energy and light given by color are transferred to the audience and create a more positive atmosphere. In this study, the effect of the color yellow on abstract expressionist artists is examined, focusing on the works of Theodoros Stamos, Norman Lewis, Gary Stephan, Norman Bluhm, and Camille Bryen, and choosing works dominated by the color yellow. The contexts and use of colors of the painters were analyzed and examined. The research used literature analysis and descriptive analysis methods and comments were made. According to the results of the research, the effect of yellow color on abstract expressionist artists was examined. The subject of the article is what meaning the color yellow creates in works of art and for what purposes artists use this color. As a result of the research, it was revealed that the color yellow was an original means of expression for abstract expressionist artists and strengthened the message of their works. Artists have shaped and interpreted the color yellow in different ways in their own contexts and used it as an active color element in their works, creating different personal perceptions. Artists have taken this color beyond the aesthetic field and created a dynamic composition. The use of yellow in the works of these artists not only provided visual richness, but also played an important role in offering an emotional experience to the audience.

Keywords: Yellow color, Abstract expression, Artist, Analysis

³ It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation process of this study and all the studies utilised are indicated in the bibliography.

Conflict of Interest: No conflict of interest is declared.

Funding: No external funding was used to support this research.

Copyright & Licence: The authors own the copyright of their work published in the journal and their work is published under the CC BY-NC 4.0 licence.

Source: It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation of this study and all the studies used are stated in the bibliography.

Similarity Report: Received - Turnitin, Rate: 5

Ethics Complaint: editor@rumelide.com

Article Type: Research article, Article Registration Date: 22.10.2023-Acceptance Date: 20.12.2023-Publication Date: 21.12.2023; DOI: 10.29000/rumelide.1405781

Peer Review: Two External Referees / Double Blind

Adres

Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com

e-mail: editor@rumelide.com,

tel: +90 505 7958124

phone: +90 505 7958124

1. Renklerin Evrensel ve Kültürel Etkileri

Renkler, beynin ön korteksinde işlenmekte ve insan tarafından algılandığı, anlamlandırıldığı andan itibaren farklı etkiler yaratabilen bir yapıya sahip olur. Örneğin, sıcak ve soğuk renkler, insan psikolojisi üzerinde algıya bağlı olarak farklı etkiler yaratır. Genç ve Sipahioğlu'na göre, kırmızı renk, duygusal deneyim ve heyecanlar üzerinde güçlü bir etkiye sahiptir (1990:64). Sıcak renkler canlılık, enerji ve heyecan uyandırırken soğuk renkler, sakinlik, dinginlik ve huzur verir.

İnsanlar gibi doğadaki tüm canlılar doğal yaşamını sürdürdürebilmesi için renk uyarılarına ihtiyaç duymaktadır.

Özellikle çok zehirli hayvanlardan bazıları, yüksek karışıklık veya parlaklık temelli uyarı işaretlerini içerir. “Örneğin; arılar renk seçimi yapabilmekte ve özellikle de mor ötesi ışık ışınlarına karşı duyarlıdır.” (Arnheim, 2007: 18). Doğa içinde renkler, akıllı canlılar için yaşamı yorumlamak ve buna göre tedbir almak için önemli bir uyarıcıdır. Tanınabilir renkler doğada yaşam için gereklidir. İnsan algısı üzerindeki renk etkisi, yaşamını sürdürmesi, çevresini anlaması ve iletişim kurması için gereklidir.

Renk algısı bir çok biçimde etkilenebilir. Farklı eğitim düzeyleri, Renklerin anlamı, gözlemcinin deneyimlerine ve önyargılarına bağlı olarak değişebilir.

“Şekillerin ve renklerin kavranabilirliğinin türlere, kültürel gruplara, gözlemcinin eğitimine bağlı olarak değiştiğini gösteren önemli miktarda kanıt vardır. Bir grup için rasyonel olan şey, bir başkası için irrasyonel, yani kavranılmaz, anlaşılabilir, karşılatılmaz ya da hatırlanamaz olabilir.” (Arnheim, 2007: 47).

Renk, hem fizyolojik hem de toplumsal faktörlerden etkilenmektedir. Renklerin anlamı, bu iki faktörün bir birleşimidir (Timuroğlu, 2013: 373). Renk, fizyolojik faktörlerden etkilenir. Çünkü insan gözü tarafından nasıl algılandığına ve yorumlandığına bağlıdır. Aynı zamanda rengin, kültürel olarak toplumlara göre farklı bağlamları, sembolleri bulunabilir. İnsanlar, renklerin yaşam içindeki anlamını yorumlayabilirler.

2. Sanat Tarihinde Sarı Renk Kullanımı

Sanat tarihinde sarı rengin kullanımı önemli bir yer tutar. Bu rengin, çağrıştırdığı duyguların yanı sıra doğada bulunması, etkisinin insanlar tarafından beğenilmesi ve farklı biçimlerde imal edilebilmesi nedeniyle sanat tarihinde üretilmiş yapıtlarda kullanıldığını söyleyebiliriz.

Sarı, tarihin en eski renklerinden biridir ve 17.000 yıldan daha eski mağara resimlerinde görülür. Toprak boyasından elde edilen sarı pigment, tarih öncesi çağlarda kolaylıkla bulunabiliyordu ve mağara sanatında kullanılan ilk pigmentlerden biriydi (<https://www.hunterlab.com>). “Altamira mağarasında bulunan duvar resimleri... renk olarak yalnız kırmızı, sarı, siyah ve kahve rengi vardır.” (Güvemli, 2007: 12).

Sarı renk birçok kültür tarafından kullanılmıştır. Bunlardan en çok bilineni Mısır medeniyetidir. Mısır medeniyetinde sarı renk mimari ve sanat yapıtlarında sembolik bir anlamda kullanılmıştır. Sarı renk, dini törenlerden, öbür dünya inancına güneşe ve iktidara atıfta bulunan simgeselliğe sahiptir. Mısır kültüründe, çömlekçilerden mimari yapılara kadar birçok farklı disiplinde sarı renk kullanımı benimsenmiştir. Eski Mısır'da sarı renk, ölümsüzlük, ebedilik ve yok edilemezlik gibi kutsal anlamlar taşımaktadır. Bu renk, altın ve güneşle yakından ilişkiliydi. Sarı tanrılar, krallar ve diğer önemli kişilerle ilişkilendiriliyordu (www.mummies2pyramids.info). Mısır sanatında; tanrıların ve kadınlara ait biçimler, sarı renk ile boyanmıştır (Hartwig, 2013: 1).

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124

e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

Görsel 1 Tutankhamun, kralın mezarında bulunan altın cenaze maskesi, MÖ 14. yüzyıl ; Kahire'deki Mısır Müzesi'nde.

Antik Çin sanatında da sarı renk, kutsal ve önemli bir yere sahiptir. Sarı, geleneksel Çin kültürünün merkezi renklerinden biridir. Eski çağlardan beri tarihlerinde var olan bir renktir (www.thatsmandarin.com). Sarı toprak elementile ilişkilendirilir. Çin sanatında sarı renk merkezin rengi olarak görülür ve denge ile yorumlanır. Sarı renk imparatorların küppelerinde, gücü ve otoriteyi temsil eder. “Antik Çin'de yalnızca imparator, imparatoriçe ve imparatoriçe dulları bu rengi giyebiliyordu. Hemen hemen her imparator sarı bir elbise giyerdi.” (www.chinosity.com). Binaların ve tapınakların çatıları sarı olarak yapılmıştır. “Eski imparatorluktan sonra aşı boyasının hafif donuk sarısının yanı sıra, sarı zırnığın altın sarısını ve solgun sarısını kullandılar” (Delamareş Guineau, 2015: 22). Mimari öğelerde de kullanılan sarı renk önemli bir yere sahiptir.

Görsel 2 Hong Taiji'nin Portresi (1592-1643), 17. Yüzyıl saray ressamı tarafından, Saray Müzesi, Pekin, Çin

Antik Yunan sanatında; sarı renk, vazolar, heykeller, freskler üzerinde kullanılmıştır. Antik Yunan uygarlığı, renkleri genel olarak doğal kaynaklardan elde etmişlerdir. Topraktan, bitkilerden elde edilen renkler; kırmızı, sarı, siyah ve beyaz, en fazla kullanılan renklere aittir. “Olympia'nın güneş, ışık, müzik ve şiir tanrısı Apollon, sarı saçlarıyla tanınıyordu” (Alicia, 2020). Ancak “Antik Yunan sanatı her zaman renk çeşitliliğine sahip değildi.” (Karydi, 2018: 97) Renklilik yerine açık ve koyuluk tercih edilmekte idi. Özellikle bunu vazo boyamalarında görebiliriz. Sarı renk ise; güneşin bir temsili olarak bilgelik ve güç

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124

e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

ile ilişkilendirilmekte idi. Antik Yunan sanatında sarı renk, güneş, altın ve zenginliğin göstergesi olarak kullanılmıştır. Sarı renk Yunan kültüründe önemli bir yere sahipti.

Antik Roma sanatında da sarı renk, önemli bir yere sahiptir. Sarı renk, Roma villalarındaki duvar resimlerinde kullanılmıştır. Eski Romalılar resimlerinde sarıyı, altını temsil etmek için ve ayrıca teni göstermek için kullanmışlardır. Pompeii'nin duvar resimlerinde sıklıkla bulunur.

Modern sanatta, sarı renge dair yoğun kullanım, Vincent van Gogh, (Görsel 3) Gustav Klimt, Paul Gauguin, ve bir çok sanatçı tarafından tercih edilmiştir. "Provence güneşindeki sarı etkisiyle çoşan Van Gogh, soluk sülfür sarısından limon sarısına, toprak renginden portakal sarısına, tüm sarı tonlarını sırayla resmin ön planından arka planına doğru uygular ve hassas morlarla karşıtlık yaratır." (Beaujean, 2005: 53). Kontrast ve uyuma dayanan sarı renk, kullanan sanatçılar için belirleyici bir unsurdur.

Empresyonist ressamlar; sarı rengi, açık hava da resimlerinde ışığı temsil etmek ve parlak nitelikleri sağlamak için kullanmışlardır. Parlak renkler, empresyonistler için ışığı gösteren bir renk paletini gösterir. Örneğin; Claude Monet'in nilüferlerinde sarı rengin, ışığın değişiminin canlı bir aktarımı bulunmaktadır. Mavi, mor gibi tamamlayıcı renkler sarı ile kullanılmışlardır. "Renklerin tahlili (yeşilin sarı ve maviye ayrılışı) yoluyla buldukları çalışma tarzı, empresyonist ressamların asıl maksatlarına da son derece elverişliydi. Yani havada ışığın titreşimlerini göstermeye..." (Güvemli: 2007: 102).

Dışavurumcu sanatta da sarı renk, sanatçıların iç dünyasını aktarmak için kullanılmıştır ve sanatçılar renge duygusal bir anlam yüklemek istemişlerdir.

Görsel 3 Gün batımında söğütler, 1888, 31,5x 34,5 cm yağlıboya, kröller müller devlet müzesi, otterio

3. Renk ve Algı

Algımız, duyularımızın ve zihnimizin karmaşık etkileşimi sonucunda oluşur. Bu etkileşim bireysel yaklaşımımız ve deneyimlerimiz tarafından şekillenir (Arnheim, 2007: 110). Renklerin hem görsel hem de dokunsal etkileri vardır. Genç ve Sipahioğlu'na göre; (1990: 73) görsel ağırlık, boyut, renk, konum ve izolasyon gibi faktörlerden etkilenir. "Renk öncelikle niteliktir. İkinci olarak da ağırlıktır. Çünkü sadece renk değerine değil, ayrıca parlaklığa da sahiptir. Üçüncü" olarak ölçümdür, çünkü nitelik ve ağırlıktan ayrı olarak, sınırları, alanı ve derecesi vardır ve bütün bunlar ölçülebilir." (Klee, 1995: 25).

Genç ve Sipahioğlu (1990:122) ağırlığı "Deneyler sonucu, koyu renklerin daha ağır görüldüğü, açık renklerin ise; sanki ağırlıksız olduğu gibi bir sonuç üzerinde görüş birliğine varılmıştır." biçiminde tanımlamışlardır. Bunun yanında ağırlık algısı, kültürel bağlamların da etkisi altında olabilir ve toplumlarca farklı algılanıp değerlendirilebilirler. Renklerin ağırlıkları farklı algılanabilir. Duyusal nitelikler, nesnenin özünden kaynaklanmaz, bizim algılama yeteneğimize bağlıdır.

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124

e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

Renk, ses kavramı ile ilişkili olarak aıklanđında; benzer yanları bulunan bir doğal “görünen” olarak ileri geri hareket eden ve dalga boyu, frekansı olan bir titreşimdir “... renk, ses gibi titreşimle ilgili bir fenomendir. Her renk müziksel bir nota gibidir.” (Boydaş, 2007:18). Titreşimlerle resim sanatında farklı duygu ve hisler uyandırabilir. Müzikteki sözsüz nota veya minör majör etkiler insanı duygulandırabiliyorsa resimdeki titreşimlerde sakinliği, huzuru, şiddeti vb. gibi duyguları ortaya çıkartmak için kullanılabilir. Renk ve titreşim; rengi ifade aracı olarak kullanan ressamlar için temel unsurlardan birisidir.

Onursoy’a (2010: 58-59) göre, “Renkler, iletişimde sembolik, psikolojik ve görsel etkileri ile önemli bir rol oynamaktadır... Renkler, psikolojik etkileriyle insanların duygu, düşünce ve davranışlarını etkileyebilir.”vRenklerin görsel etkilerini anlayan ve kullanan insanlar, duygusal olarak da renge anlam yüklerler. Kişisel olarak önceki deneyimleri ve renge yüklediği anlamlarla duygusal bir atıfta bulunurlar. İçsel olarak da, rengine bağlı olarak hissettiğimiz duygusal etki, biçimi veya mekanı tanımlayan renkle ilişkilendirmemizde etkili bir bağlam oluşturur. Renkler, bireylerin psikolojik yaşamlarına ve çevrelerine anlam katan önemli bir unsurdur. Renk farkındalığı, insanın sanatsal yaşamının da bir parçasıdır. İnsanlık, resimsel görüntüyü kullanmaya başladığından beri, rengin birçok etkisini kullanarak hem görsel olarak dikkat çekici hem de estetik bir deneyime yol açacak şekilde renkleri kullanmıştır. Renk etkileyicidir, tanımlayıcıdır ve resimsel görüntü, alıcı zihninde resimsel görüntünün etkisini ve yorumlamasını etkilemektedir.

Renkler resimde mesajın bir parçasıdır. Renkler çevresel ışık etkileri ile iletişim halindedir. Bir nesnenin asıl rengi çevresinden, ışık ve gölgeden atmosferden bağımsız değildir. Kant, estetik anlayış olarak taklit değil, hayal gücü ve yaratıcılığı sanat olarak görmektedir. Sanatçı doğayı taklit etmemeli, doğanın kendisi olduğunu bilmedir. Renk bir nesneye gönderme yapmamalı duygu ve düşünceleri ağıştırmalıdır (Nerdum, 2010: 67). Renkler sanatçının duygu ve düşüncelerini aktarmak için göreceli bir ifade aracıdır. “Renkler, biçime göre daha görecelidir” (Gombrich, 1992: 299).

“Saf renkler ve basit şekiller açıkça teşhis edilebilir niteliktedir ve çevrede yaygın olarak görülebilen diğer şeylerden yeterince farklıdır.” (Arnheim,2007: 39). Renkler birbirleri ile karıştıkları zaman değerleri değişir. Farklı biçimlerde, büyüklüklerde düzenlenen renkler, ton ve değerlerin etkileşimiyle izleyiciye dinamik ve çeşitli bir görsel-duygusal deneyim sunan güçlü bir tasarım aracına dönüşür. Bu etkiler kapsamında renkler, aksiyonlu bir ifade aracı haline gelmektedir. Örneğin, “Komşu renkler ilişki kurmaya çabalar. Benzer olduklarında, farklılığı asimile etmeye, yani yutmaya, mümkün olduğunca azaltmaya ya da ortadan kaldırmaya meylederler.” (Arnheim, 2007: 77). Renklerin, algı bakımından farklı etkilere neden olması, insanların öznel seçimlerini etkilemektedir. İnsan algısı şekil ve renk ilişkisi üzerinde farklı tepkiler verebilir. “Oldukça bilinen bir deneyde, belli bir biçimin belli bir renk duyumuna yol açtığı kanıtlanmıştır. ” (Gombrich, 1992: 221).

İnsan algısı, şekil ve renk üzerinden değişkenlik özneliğine sahiptir. Renkler aynı uzaklıkta yer alsa dahi izleyen kişi tarafından “mesafe” olarak, yakın-uzak olarak algılanabilir. Sıcak renkler daha yakın algılanırken, soğuk renkler daha uzak gözükmektedir. Bu insan algısının bir yorumudur. İnsan algısı sıcak renkleri açıklık ve koyuluk olarak birbirinden ayırır. “Saf canlı renklerin kendilerine özgü” önemli göreceli açıklıkları vardır. Örneğin, sarı, kırmızıdan daha açıktır.” (Wittgenstein, 2007: 60). Sıcak renkler genellikle daha yakın, soğuk renkler ise genellikle daha uzak gibi algılanır. Bu etki, renklerin ışık dalgalarının farklı frekanslarına ve insan gözünün bu frekansları nasıl işlediğine bağlıdır. Sıcak renkler, ateş, güneş ve enerji ile ilişkilendirilirken soğuk renkler, buz, gökyüzü, su gibi renklerle ilişkilendirilir.

Ziss’e (1984: 139) göre, “Resimde temel öğeler renk ve desendir.” Ve sanat algısını harekete geçirip ondan bir yorumlama sağlamak, ressamın başlıca amaçlarından birisidir. Bu sayede sanatsal ifade

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124

e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

ortaya çıkarılabilir. Resim sanatının başlıca ifade aracı, “biçim” ve “renktir” ve renklerin, alımlayıcılar üzerindeki algısal etkileri sanatçılar tarafından çok iyi bilinmektedir.

Resim sanatı, sanatçının iç dünyasını ve deneyimlerini dışa vurmak için kullandığı bir dil olarak düşünülebilir. “Resim sanatının kendisi bir dildir - karmaşık sezgilerin anlatıldığı bir biçim ve renk dili...” (Klee, 1995: 7). Bu dil, resim sanatına ait plastik unsurlardan oluşur. Bu dilin tutarlı ve ustalıklı kullanılması sayesinde, alımlayıcı düşünce, yorumlamalar sayesinde duygulanım yapabilir. “Sanat, insan algısının bu özel özelliklerini kullanarak anlam ve ifade yaratmaktadır” (Ziss, 1984:157).

Genç ve Sipahioğlu’na (1990: 64) göre, görsel algılama, nesnelerin fiziksel özelliklerinden ziyade, algılama sistemimizdeki psikolojik güçlerden kaynaklanmaktadır.

Renkler duygusal durumlarımızı, davranışlarımızı ve kişilik özelliklerimizi etkileyebilir ve farklı renkler farklı anlamlar taşımaktadır (Onursoy, 2010:63). Renkler, algılandıkları bağlama göre farklı anlamlar kazanmaktadırlar. İnsanın, geçmişinde yaşadığı bir deneyim rengi, insanın öznel olarak yorumlamasına, tanımlanmasına etken olabilir. Ara renkler, ana renklerden daha karmaşık bir algıya neden olur. Ara renklerin tonal zenginlikleri karmaşıktır. Ana renklerden daha farklı duygusal etkiler uyandırır. Resim sanatının konuları ve aktarım imkanları çok geniştir. Bundan dolayı sadece ana renkler değil yardımcı renkler de farklı etkiler uyandırır. Yardımcı renkler çok fazla sayıdadır. Her insana farklı etkileri ve algıları olabilir.

Renklerin fiziksel algıları ve yorumlamaları genellikle ortak yargılar içerse de, renkler yalnızca fiziksel faktörlere bağlı olarak etki uyandırmaz, aynı zamanda toplumun ve kültürün koyduğu anlamlar ve bağlamlar onun yorumlanma biçimini belirler (Lukas, 1992: 57). Sanat eserleri ile iletişim, çok yönlü ve güçlüdür İnsan, sanat eserlerinde çeşitli ifade araç ve biçimlerini kullanarak kendi duygusal durumunu, deneyimlerini, heyecanlarını aktarıp izleyiciye iletebilir.

Renk etkileri ele alındığında, insanlar için "genel" bazı ortak etkileri olmakla birlikte, farklı şekillerde öznel bir şekilde değerlendirilebilirler. Renkler, bir duyum olarak etkilidir ve sıcak, açık ve parlak renkler, soğuk renklere göre daha etkili ve güçlü bir etki yaratırlar. Açık renklerin ve parlak renklerin etkileri algılayan kişi üzerinde güçlü etki uyandırırken, izleyici, denge arayışında farklı veya zıt renklere yönelme eğilimi gösterebilir. Bu, şiddetli uyarımdan kaynaklanan bir tür arayış veya rahatsızlıktan kurtulma isteğidir. Uyarımın dengeye oturması kişiyi sakinleştirir. Wassily Kandinsky (1866-1944) renklerin duygusal etkilerine yer vermiştir. Renkler bir anlam oluşturduklarında, daha sonra zihinsel olarak hatırlanmaya devam ederler. Renklerin duygusal ve dokunsal etkileri, deneyimlendikten sonra zihinsel olarak sürdürülebilir.

İzleyici, Bir resmin nasıl algılandığının, sadece renk ve şekillerin ötesinde, resmin içindeki ve üzerindeki ışık, gölge, perspektif gibi faktörlerin etkileşimiyle belirlendiğini ifade eder. Bu faktörler, bir resmin duygusal deneyimini şekillendirir ve her bir nesnenin düşme ve gerileme oranlarını belirler (Berger, 1998: 19).

4.Soyut Dışavurum

Sanatın amacı, doğanın yüzeysel görünümünden daha derinlere inmektir. Cezanne ve Mondrian’ın görüşleri etrafında sanat nesnelerin dışsal görünüşünden çok tinsel, içsel bir anlam aramaktadır. Sanat derinlikte bulunur ve evrenin içi yüzünü bu biçimde ifade eder. Sanat, varlığın derinliğini, özünü anlama ve bu derinliği somut biçimde ifade etme çabasıdır (Tunalı, 2008 146-147). Sena’ya göre; (1972: 159)Modern sanat, sembolik ve yarı mistik bir ifade tarzını tercih eder. Bu nedenle, temsil yerine sanatçının iç dünyasını ve bilinçaltını yansıtmayı amaçlar.

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124

e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

Soyut resimler yalnızca plastik ifadelerle konuşur ve mesajı bundan gelir. Soyut resim, öznedir, duygusal ve karmaşık metaforlara, ruhsal bağlamlara yön verir veya hatırlatır. Zihin dünyasını harekete geçirmeyi amaçlar. İzleyiciler düşünsel olarak harekete geçtiğinde, deneyimleri, hayaller, yorumlamalar ve izleyiciye ait deneyimler konu olarak son derece önemlidir. Soyut resim açık uçlu ve düşünsel bir ifade biçimidir. Hikaye ve konu anlatımı bulunmayan soyut resimde simgeler ya hiç yoktur ya da oldukça azdır. Soyutlama bir damıtma, öze indirgeme ve arılaştırma işlemidir. Sanatçı, soyutlama sırasında ekleme yerine, nesneye dair kabuğu çıkartmayı tercih etmektedir. Soyut sanatçılar, renk, çizgi, şekil, kütle, ışık ve mekân gibi resimsel anlatım araçlarını, fazlalıklarından arındırmaktadır. Çevreyi temsil etmek yerine, bağımsız bir öze inmiş bir tür, nesne veya durum yaratmak istemektedirler. Bilinçaltını ortaya çıkarmayı hedeflenen bu tavır ile "...bilinçaltı kendini, renk, çizgi ve yaratıcılık eylemiyle ortaya koymaktadır." (Hollingsworth, 2009: 454). Soyut resim, düşündürmeyi amaçlayan bir resim akımıdır. Akıma bağlı sanatçılar, kendi özgün üsluplarını, nesne, düşünceler, içsel duygular olarak ilham aldıkları kaynakları kullanırken bir azaltma, sağaltma, saflaştırma işlemine tabi tutarlar ve filtre ederler. Erinç'e göre (2004: 78) ressamların çalışmalarında biçimsel olarak ve aynı zaman da eserlerini kendi ifade tarzlarına göre yaratabilmeleri onlara özgürlük sağlamaktadır.

Dışavurumculuk, öznel duyguların ve iç dünyanın ifadesi olarak ön plana çıkar, ancak sanatçının temel görevinin gerçeğin özünü araştırmak ve hakikati bulmak olduğu vurgulanır (İpşiroğlu: 1994: 41).

Soyut dışavurum; ilk olarak sanat eleştirmenleri tarafından tanımlanmış ve Harold Rosenberg bu akımı sanatçı eserlerini tarif etmek için kullanmıştır. Bu terimi ilk olarak, 1919 yılında "Der Sturm" dergisinde Kandinsky'nin çalışmaları için kullanmıştır. Eleştirmene göre, soyut dışavurumcu sanatçılar, duyguları ve içten gelen hisleri kullanmaktadır ve doğrudan betimleme yerine plastik unsurları kullanarak yapılan resimler tercih etmişlerdir. Kaynağını, "Kandinsky'nin ekspresyonist soyut çalışmalarından, Mondrian'ın biçimsel soyutlamalarından, Matisse'in renk kullanımındaki öncülüğünden ve Sürrealistler tarafından ileri sürülen psikolojik otomatizmden etkilenen Soyut Ekspresyonizm'den alır (Hollingsworth, 2009: 471). İzleyiciyi düşünmeye zorlayan resimlerde, tutarlı bir deneyimle mesajını aktararak "ruhsal" bir ifade amacına yönelmiştir.

Soyut dışavurum, renkçiliğin yanı sıra "aksiyona da" dayanabilir. Aksiyon, kontrolü ama zaman zaman spontan veya şansa dayalı bir durumun sanatçı tarafından yönlendirildiği- tercih edildiği bir alanı ifade eder. Soyut dışavurumun aksiyonu, gerçekçi beden eylemlerine sahip olduğundan, içsel durumu daha fazla ortaya çıkarma çabası nedeniyle sanatçılar tarafından tercih edilmiştir. Tunalı, (2008: 181) "Ancak, resim sanatı şüphesiz, yalnız bir biçimler sanatı değildir. Biçimin yanında rengin de önemli bir yeri vardır." Renk alanları, sanatçıları ve aksiyon sanatçıları, dışavurum ifade yönteminde farklı bir yere konumlandırır. Renk alanları resimleri, imgelere dayalı biçimleri azaltır veya yok sayar ve sanatçının kişisel duygularını renk ile ifade etmeyi amaçlar. Rengi biçimden daha ön plana koyan, renk alanı ressamlarıdır.

Renge odaklanan soyut dışavurum, sanat akımı, duyguları iletmeyi hedeflemiş ve izleyiciye deneyimleme fırsatı sunmayı amaçlamıştır. Renkler ve parlak renkler, soyut dışavurumun temel ifade araçlarından biridir. Tunalı (1996: 105) tarafından belirtildiği gibi, "...bir resmin renkleri ve çizgileri 'bir şey' ifade ederler, onlarda herhangi bir içerik olmadığı halde..." Biçim ve renk, ses ve sözcükler gibi, insanların doğayı ve yaşamın amacını anlattığı araçlardır (Arnheim, 2002: 12). Temsilden uzaklaşmak, yeni bir estetik kurmanın yollarından biri olabilir. Tunalı (1996: 37) "Çünkü her estetik tavır bir duygusallıkla birleşir ve estetik tavır, sonunda bir duyguya çözümlenir..."

Renkler, soyut dışavurumda önemli bir yer tutmaktadır. Renkler, duygu ve düşünceleri ortaya çıkartabilir veya ifade edebilir. Renkler, sadece duygusal bir ahenk oluşturmak veya duygulanım

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124

e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

oluşturmak içinde değil aynı zamanda, belirli bir temayı iletmek için hareke geçirebilir. “Her renk çevresine duygusal bir hava yayar: iç karartıcıdır, iç açıcıdır, bezginleştirir ya da cana can katar; seslerle dokular için de bu geçerli olduğuna göre, her rengin belli bir tınyaya ya da sıcaklığa karşılık geldiğini söyleyebiliriz.” (Ponty, 2010:28). Renkler, renk alanı ve aksiyon hareket resmi için sanatçılar ve üsluplar bakımından daha farklı anlamlara gelmektedir. Aksiyon resimlerinde kullanılan renkler, daha fazla enerji, hareket, heyecan ve dinamizm sağlarken, renk alanı resimleri renkleri daha mediatif ve spiritüel bir anlam yaratmaktadır.

Sanatçıların eserlerini değerlendirirken renklerin rolünü anlamak, sanatçının iletmek istediği mesajı daha etkili bir şekilde kavramamıza yardımcı olabilir. Renklerin algılanması, bağlamı ve ayırt edici özellik olarak taşıdığı önem, sanatçının eserini derinlemesine anlamamıza ve hissetmemize olanak tanır. Renkler, sanatçının eserinde iletmek veya hissettirmek istediği duyguları ve düşünceleri deneyimlememize katkıda bulunabilir.

Soyut dışavurumcu ressamalar, renklerin yoğun saf halini tercih ederek eserler yaratmışlardır. Renklerin bu ifade tarzı, özellikle sarı gibi kullanımı zor olan renklerin daha fazla incelenmesini gerektirir. Ana renklerden olan, sarı rengin yoğunluğu, kompozisyonda anahtar bir rol oynayarak diğer biçim ve renkleri etkiler. Bu, görsel temsil ve diyalog için bir gerekliliktir. Sarı rengin hakim olduğu bir kompozisyon, diğer unsurları baskın bir şekilde öne çıkarır. Bunun nedeni, sarı rengin görsel ağırlığı ve titreşimidir. Diğer renk ve biçim unsurları, sarı renk ile etkileşime girmektedirler. Kompozisyonda sarı rengin güçlü titreşim etkisi, resimsel unsur veya unsurları dikkat çekici, odaklaştırıcı duygusal etkiye neden olabilmektedir.

Öznel olarak ise, sarı renk, kültürel ve bireysel faktörlere bağlı olarak farklı anlamlar taşıyabilir. Sarı, sıcak, çarpıcı, parlak bir renk olarak genellikle sanatçılar tarafından dikkatli kullanılır. Sanatın, doğadan daha yüksek bir varoluş biçimi olarak kabul eden sanatçılar, renklere hem nesnel hem de öznel bir nitelikte anlam yüklemektedirler. Nesnel olarak bakıldığında, sarı renk, parlaklık ve ışığın bir sembolü olarak görülebilir.

Açık renkler algılayanlara daha yakın gelmektedir. Altın ve sarı renk ışık saçan bir alanın algısal durumudur. Bununla beraber, altın rengi, sarı renkten farklı olarak ışık saçar ve parıldar; bu nedenle daha önce görünür, daha parlak ve dikkat çekicidir. "Altının renginden" söz edilirken ve sarıdan farklı bir etki düşünülebilir "Altın rengi" parıldayan ya da ışık saçan bir yüzeyin niteliğidir (Wittgenstein, 2007: 15). Siyah renk, ışığı yansıtmayarak, içine çeker. Bu nedenle açık renkler gibi parıldamaz. Işık, aydınlık olmasına rağmen siyah bir yüzeye çarptığında, yansıma gerçekleşmemektedir. Bu, ışığın sarı gibi canlı bir renge çarptığında yansımından farklı bir etkidir. Wittgenstein'e göre (2007: 31), parlaltı ve parlak ışık siyah olamaz. Parlaltı ve parlak ışık, algıladığımız bir fenomendir ve ışığın rengi ile doğrudan ilişkili değildir.

Renklerin karışımlarının bazen yalnız renklerin netliğini kaybetmesine neden olabileceği sanatçılarda öne sürülebilmektedir. Renklerin duygusal yönlerinin yalnlığının renk güzelliğini oluşturduğu ve bu nedenle “saf” sarı rengin yalnız ve berrak bir biçimde kullanılmasının etkili olduğu düşünülebilir. Saf sarı renk, karmaşık renk karışımlarından çok, kendi başına güçlü bir ifade taşıyabilen bir renk olarak değerlendirilebilir (Hegel, 2012: 250).

5. Soyut Dışavurumcu Sanat Eserlerinde Sarı Rengin Analizi

Resim sanatında, sarı renk; sıcak ve kromatik bir ana renktir. Limon sarısı, krom sarısı, oksit sarısı, koyu sarı, açık sarı, kadmiyum sarı, kantoran sarısı, Hindistancevizi sarısı, sarı oker, kükürtlü sarı gibi farklı temel tonları bulunmaktadır. En etkili yaygın kullanımda olan sarı renkler, limon sarısı ve kadmiyum

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124

e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

sarıdır. Sarı rengin kontrastı, mor ve mavi renklerle oluşturulabilir. Makale kapsamında, incelenen ressamlar, sarı rengin tonlarını, farklı büyüklük ve biçimlendirme tercihleri ile kullanmışlardır. Bu sanatçıların en önemli ortak özellikleri, sarıyı yoğun bir şekilde kullanmaları ve soyut dışavurum akımı içinde eserler üretmiş olmalarıdır.

5.1.Theodoros Stamos (1922-1997)

Theodoros Stamos (1922-1997), Yunan kökenli bir ailenin çocuğu olarak doğmuş ve Amerika'ya göç etmiş bir sanatçıdır. Stamos, öncelikle ilk nesil Soyut Ekspresyonistlerle ilişkilendirilen bir ressamdır (www.aaa.si.edu). Soyut dışavurumcu ve renk alanı ressamlarından kabul edilir. Biçime ve renge büyük önem verirken, resimlerinde “renk alanları” temel bir kompozisyon unsurudur. Sanatçı, sanat eğitimi almış ve çeşitli kurumlarda eğitim vermiştir. Çalışmaları biçimsel işaretler ve duygusal, düşünsel derinliğini aktarmak istediği öğelere ait içsel formlar içerir.

"Classic Yellow Sun-Box, 1968, Yellow Sun-Box with Red and Black, 1967, Yellow Sun-Box with Blue and Green, 1967" eserleri, sanatçının sarı rengi kullanımına ilişkin köken bağlamına dair bir ipucu sunar. Ayrıca, Asya kültürüne duyduğu ilgi ve doğduğu topraklara olan bağlılığı, coğrafi ve mekansal ilişkilere dair doğal bir sorgulama olarak kabul edilebilir. Bu nedenle ışığı resmetme konusundaki tercihi anlaşılabilir.

Görsel 4 Sanatçı: Theodoros Stamos Eser Adı: Soundings Tarih: 1952 Teknik: Yağlıboya, tuval (çerçevesiz) Boyut: 153 × 127 cm

Sanatçının“...benim hissim renklerle daha fazla sonsuzluk yaratmaktı...” (www.taylorandgraham.com) sözüne bir bağlam oluşturarak, “Soundings” 1952 yılına ait eser; analiz edilebilir. “Soundings”, kelimesi derinlik ölçümü, ses tonu olarak, Türkçeye çevrilebilir. Çalışmanın adı birçok farklı yorumu mümkün kılar. “Soundings,” derinliği ölçmeyi çağrıştırabilir, bu nedenle çalışma derinlikle ilişkilendirilebilir. Bu bağlamda, sanatçı, izleyiciyi çalışmasındaki renkler ve lekeler üzerinden derinlemesine düşünmeye çağırıyor gibi. İzleyicilere tanımlanamayan imgelerle çağrışımlar uyandırmayı amaçlamıştır. Ayrıca, eser Mark Rothko'nun “renk alanı” resimleri ile estetik bir senkronizasyon içindedir. Sanatçının bu eserinde “nesnesizlik” “amaçsal” denilebilir. Duygusal ifadelere çağrışım yapacak bir kompozisyon kurulumu vardır. Kullanılan renklerden başlıcaları sırayla, sarı ve turuncudur. Sarıyı içinde barındıran turuncu renk tercih edilmiştir. Resimde sıcak renkler baskındır. Renkler saf ve özellikle sıcak renklere odaklanılmıştır. Sarı renk tüm formları çevreler ve sıcak baskın bir ışık etkisi yaratır. Birbirini takip eden renkleri açık ve koyu tonlarla kullanmış ve yalnızca üst soldaki çalışmada beyaz ve kahverengi tonları fırça ile biçimlendirip boyamıştır. Resim yatay bir kahverengi ton ile iki alana bölünmüştür. Resim dik kompozisyonudur. Kompozisyon dinamik bir tercih olarak dikkat çekmektedir. Bilindiği gibi soyut çalışmalarda renk etkisini oluşturmanın yollarından biri, yoğun renkleri veya formları büyük tuvalere

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com

e-mail: editor@rumelide.com,

tel: +90 505 7958124

phone: +90 505 7958124

aktarma yaklaşımıdır. New York Okulu sanatçısının çalışması soyut çalışmalara göre daha mütevazı boyutlara sahiptir. Resim genel olarak manzarayı çağrıştırmaktadır. Soğuk renk yoktur ve özellikle sarı, turuncu renklerin kullanılması sıcak, hareketli ve yakın bir uzay yaratma düşüncesindedir denilebilir.

Kendi iç dünyasını ifade ettiği resim, bir tür ruhsal yapıya işaret eder. Büyük boşluklar vurgulanmış ve izleyiciye düşünsel bir çağrı vardır. Belirli bir biçimi temsil etmeyen bu resimdeki renk kümeleri soyut ve organik bir yapıya sahiptir. Kenarları bilinçli bir şekilde düzeltilmemiştir ve fırça darbeleriyle bilinçli olarak uygulanmıştır. Bu çalışma, izleyicinin hayal gücünü harekete geçirmeyi amaçlarken, yorumcunun kendi deneyimlerini sürece dahil etmesine olanak tanır. İzleyicinin kişisel deneyimlerine ve yorumlarına açık bir tablodur ve izleyicinin kendi özgün anlamını oluşturması için davet vardır. Sanatçı resimde renk alanının duygusallığını aktarmaktadır. İzleyicilerin derin düşünce, zihinsel odaklanma, soru sorma ve tartışma yapma sürecine katkıda bulunmalarını isteyen sanatçıdır. Renge verdiği anlamı ön plana çıkartarak, renklerin duygusal ifadesini ve eserlerin özünü nasıl oluşturduğunun bilgisini vermiştir. İzleyicilerin onun resimlerindeki renklere bakarak derinlik deneyimi yaşamasını istemektedir.

Sanatçının resmi, düşünsel bir açıdan değerlendirildiği kadar, izleyiciyi etkilemeye yönelik bir çaba olarak da görülebilir. Bu etkileme çabası, bilinçdışındaki bazı önermeleri tablo aracılığıyla ifade etmeye çalışır. Resimdeki renk kombinasyonları ve fırça darbeleri, canlı bir varlığa ya da içe dönme ve düşünme isteğine çağrışım yapabilir. Tablo neredeyse tek renkli bir yüzey gibi algılanır ve geometrik formlara yer vermez. Burada, doğaya yapılan bir gönderme olduğu rahatlıkla iddia edilebilir; alanların ışıklı sahnesi, renk yansımaları ve sarı renkten süzülen bazı aydınlık lekeler içerir. Soyut sanat içinde özgün bir konumu olan sanatçı, hem doğu hem de batı sanat geleneği üzerinden hareket etmektedir. Organik formları geniş uzay alanları içinde kullanırken, doğadan ilham almış ama tamamen soyut formlar ve amorflarla ilişki kurmuştur. Doğanın organik yapıları ve bu formların analizi, doğaya olan renk hayranlığının bu resmin temel unsurlarından biri olduğunu gösterir. Ressam, güneşe ve ışığa hayranlık duymaktadır. Pastoral yaklaşım, resimsel ifadesinin bir yönüdür ve aynı zamanda geometrik biçimleri de kullanmaktadır. Bu biçimler ve renkler aracılığıyla güneşe ve enerjisine göndermelerde bulunmuş ve canlı renkleri kullanmıştır.

5.2. Norman Lewis (1909-1979)

Norman Lewis (1909-1979), 20. yüzyılın en önemli Afrikalı Amerikalı soyut dışavurumcu sanatçılarından biridir. Afrika kökenli Amerikan toplumun yaşamı, siyah insanların deneyimleri, sanatçının bağlamını oluşturur ve çalışmalarında temsil kavramını ve soyut imgeler üzerinden kullanmaktadır. Soyut form, sanatçının ifade tarzını belirler ve temsili konularla soyut formlar arasında geçişkenlik bulunur. Meditatif, spiritüel veya metafizik bir alan yaratmak yerine, gerçek dünyadaki insanları veya toplulukları kentsel mekanlarda soyutlamayı tercih eder ve toplumsal mesajları içeren bir resim dili benimser. Soyut dışavurumcu hareketin bir üyesi olmasına rağmen temsilci kavramlar ve imgelerle bağlantılı görünmektedir.

Lewis'in erken dönem resimlerinde, genellikle kentsel manzaralar ve siyah insan figürleri tasvir eder. Bu resimler, Lewis'in temsile olan ilgisini gösterir (www.britannica.com). Bu nedenle resimleri toplumsal ve siyasi bağlamlarda değerlendirilebilir. Sanatçının çalışmaları birçok farklı deneyimi yansıtır. Sanatçının eserleri, sosyal ilişkiler, ırk, eşitsizlik gibi kavramları içerir. Eserlerinde, siyah bir sanatçı olmanın etkisi bulunmaktadır. Çalışmalarında ele aldığı duygusal atmosferin biçimsel aktarımı dikkat çekicidir.

Soyut Dışavurumculuk hareketinin önemli bir üyesi olan Lewis, eserlerinde hem geometrik hem de doğal formları kullanmış, kaligrafik öğeleri resimsel unsurlarına dahil etmiş, hem şehri hem de doğal

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124

e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

dünyayı betimlemiş, hem de sosyal olaylara gönderme yapmıştır denilebilir. Özellikle Afrikalı Amerikalıların karşılaştığı sosyal eşitsizlikleri bilinçli olarak fark etmiştir.

Görsel 5 Sanatçı: Norman Lewis Eser Adı: La Puerto Del Sol Tarih: 1958 Teknik: Yağlıboya, tuval Boyut: 130.175 cm x 162.565 cm

“La Puerto Del Sol”, isimli 1958 yılına ait eser; resmin adı göz önüne alındığında, yapısal parçalar insanları çağırır gibi yorumlanabilir. “Puerto del Sol”, İspanya'nın başkenti Madrid'de bulunan ünlü bir meydan ve semt alanıdır. Bu meydan bir buluşma alanıdır ve resmin ismi ile içeriği ilişkilidir. Bu resim, sanatçının seyahati veya özel ilgisiyle ilişkilendirilebilecek İspanya'daki bir meydana gönderme yapmaktadır. Sarı alan içine dahil edilen renk vuruşlarının oluşturduğu bir yapı olarak dikkat çeker. Resim yatay bir kompozisyondur. Yağlıboya eserde yoğun renklendirme vardır. Bu soyut dışavurumcu yapı, çağrışım olarak kentsel bir manzarayı temsil edebilir ve dışavurumcu bir yaklaşım olmasına rağmen özgürlük anlayışını konu edindiği önceki yapıtlardaki estetik yaklaşıma benzemektedir. Afrikalı Amerikan insanların sorunlarını konu eden sanatçı, insanların toplumsal hareketlilik, protesto yürüyüşleri veya gündelik hareketliliği çağırılmaktadır. Resmin renkleri enerjiktir. Sarı renk, birkaç ton ile açılıp koyulaştırılmıştır. Aktör ve kapsayıcı renk sarıdır ve sol alttaki siyah öbikle çatışma halindedir. Toplumsal örgütlenme ve aksiyon renk tuşları-benekleri üzerinden aktarılmıştır.

Bir alanındaki insanlara ve topluluğa ait bir göndermedir. Sarı alan, kamusal olarak meydan gibi yorumlanabilir. Canlı ve saf bir sarı rengin kullanıldığı bir kuşbakışı manzara gibi aç tercih edilmiştir.

Tabloda, sıcak renkler hakim olsa da renk vuruşlarıyla denge noktaları da araştırılmış gibi görünmektedir. Renk vuruşları ve yapboz gibi görünen alan, insan gruplarına işaret ediyor biçiminde yorumlanabilir. Sarı renk, İspanyolca "güneş kapısı" olarak bilinir ve bu isimle ilişkilendirmek istemiş olabilir. Sanatçı, insan figürlerini renklerle, soyutlayıcı fırça darbeleriyle oldukça belirgin olarak yapmıştır. Noktalarla ifade edilen insanlar “hareket” içerisinde gibidir. Renkler, fırça tuşları ile izlenir ve hareketi çağırılmaktadır. Bu soyut dışavurumcu tasvirlerle bağlantılı bir ifade de olabilir. Tablodaki hakim sarı renk oldukça etkilidir.

5.3. Gary Stephan(1942-...)

Gary Stephan, 1942 yılında Brooklyn, New York'ta doğmuş bir Amerikalı soyut dışavurumcu ressamdır. Sanatçı, soyut resim hareketine dahildir ve sadeleştirilmiş, basitleştirilmiş geometrik formlara odaklanmıştır. İçsel insan deneyimleri ile ilgili kavramları çalışmıştır. Resimleri genellikle canlı renk paletinden oluşmakta ve cesurca canlı renkleri kullanmaktadır. Sanatçı, "Görsel fikirlerin ve malzeme fikirlerinin, argümanın saf olmadığı, bir tür kirlenmiş bir şekilde ayarlanması, benim her zaman peşinden koştuğum şeydir." (www.manolisprojects.com) diyerek, karmaşık ve kesin olmayan bir ifade tarzı benimsediğini belirtmiştir. Sanatçı, düşünsel karmaşıklık ve malzemenin saf olmadığı bir yapıyı

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124

e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

incelemekten mutluluk duyduğunu ifade etmektedir. Soyut resim türünü seçmesi, bu karmaşık yapıları anlama çabası olarak kabul edilebilir. Düşünsel ve malzeme detaylarını inceleyerek ideal bir ifade platformu sunduğu söylenebilir.

Görsel 6 Sanatçı: Gary Stephan Eser Adı: The Future of Reading Tarih: 2011 Teknik: Akrilik, tuval Boyut: 102 x 122 cm

"The Future of Reading" isimli 2011 yılına ait eser; "Okuma kavramını sorgulamaktadır. Biçiminde yer alan dil analiz edilebilir. Resim bir kitapdan alınmış görüntüye çağrışım yapmaktadır. Harf kullanımı yerine sarı renk çizgileri tercih etmektedir. Sarı renkli fırça, spatula veya sünger ile çizilmiş sarı renk çizgiler, harflere çağrışım yapmaktadır. Harflerin altında sayfa numaraları olarak yorumlayabileceğimiz, siyah organik çizgiler alır. Arka planda ise basım alanı dışındaki kitap sayfalarındaki boşluklar yer almaktadır. Geometrik biçimler bir okuma aracı olarak işlev görürken, semantik bir okuma durumu sorgulanır. Resim de sarı renk hakim ve başlıca figür haline gelmiştir. Katmanlar, resimsel kurguda karşılıklı sol ve sağ sayfası gözüken kitap sayfasına atıfta bulunur. Sarı renk katmanların en önünde bulunmaktadır ve harfleri simgeleyen öze inmiş düz çizgilerden oluşmaktadır. Bu nedenle resim sanki kağıttan kesilmiş gibi görünse de, sarı renkle oluşturulan bir boya yüzeyidir. Bu çalışma, ilginç bir gerçeklik algısı tartışması yaratmaktadır ve sanatçının cesurca kullandığı renk ifadesi dikkat çekmektedir.

Sanatçı, renkleri etkili bir ifade aracı olarak kullanmıştır. Çarpıcı bir etki yaratmak amacıyla sarı rengi tercih etmesinin yanında, "gelecekteki" kitap sayfalarına atıfta bulunmaktadır. Bu hem geleceğe hem de hıza dair bir okuma eylemine bir gönderme olabilir. Bu yaratım, iç dünyasından gelen duyguları aktarma amacını yansıtırken aynı zamanda izleyenlere soyut düşündürme amaçındadır gibidir. Tamamen soyutlanmış renkler ve formlar kullanılarak oluşturulan bu eser, sade bir yaklaşıma sahiptir ve izleyicilere yorum yapmaya davet etmektedir. Renk, şekil, dokular ve kompozisyon unsurları ile ifade edilir ve dikdörtgen bir şekle sahip olan kompozisyon yatay bir düzen içerir. Bu saf, net çalışma, doğanın özüne ve içsel ruhsal dinamiklere odaklanmak için çağrışımlarda bulunmaktadır. Sadelikle, dinamik yapı, akıcı bir uzlaşma, çatışma içinde diyalektiği işaret ederken, sanatçının geometriyi temel bir unsur olarak kabul ettiğini göstermektedir. Sanatçı, resimlerinde sadeleşme, özleşme için geometrik bir biçimlendirmeye başvurur ancak, biçimlere mekanik bir düzleştirme yapmayı tercih etmemektedir.

Biçimlerde sadeleştirme ve renk yoğunluğundan sadeleşme vardır. Soyut hareket içinde tanımlanan resim, post modern çalışma olarak kabul edilebilir ve sanatçı, deneysel yaklaşımı, geometri ile sentezler. Uzay, alan ve boşluğun denge içinde olduğu ana biçime odaklanmayı teşvik etmektedir. Basit bir yapıyı çözüme fikri sanatçı için kolaylaştırıcı bir unsur olabilir ve düşünsel izleme sürelerini göreceli olarak değiştirebilir; ancak, metaforlara yönelik aktarım izleyici tarafından deneyimlenme amacı taşır.

Adres	Address
<i>RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi</i>	<i>RumeliDE Journal of Language and Literature Studies</i>
e-posta: editor@rumelide.com	e-mail: editor@rumelide.com,
tel: +90 505 7958124	phone: +90 505 7958124

5.4. Norman Bluhm, (1921-1999)

Norman Bluhm (1921-1999), soyut dışavurumcu hareketin önemli bir sanatçısı olarak kabul edilir. Sanatçının genellikle büyük ebattadır.

"Norman Bluhm'ın resimleri, Tiepolo'nun tavan resimlerinden Rubens'in gökyüzünde yaşayan figürlerine kadar birçok farklı tarihsel çağrışımı uyandırırken, renkler Matisse'in zengin tonlu paletini ve Jean-Honoré Fragonard'ın yumuşak pembe tonlarını, soluk mavilerini ve sıcak sarılarını akıllara getiriyor" (Yau, 2019: 11).

Görsel 7 Sanatçı: Norman Bluhm Eser Adı: Golden Flaxen Maiden Tarih: 1978, Teknik: Yağlıboya, tuval Boyut: 226.06 x 193.04 cm

"Golden Flaxen" isimli 1978 yılına ait eser; "Altın Sarışın Bakire" olarak Türkçe'ye çevrilebilir. Bu yağlıboya eser, tuval üzerine yapılmıştır. Kompozisyon diktir. Resmin kenar planlarında birçok hareketli biçim, renk bulunmaktadır. Genellikle denge yerine asimetriye doğru hareket eden bir kompozisyona sahiptir. Hakim ifade bu eserde saf ve parlak sarı renktir. Resimde sarı renk, ana odak noktasını oluştururken, siyah renkle zıttır. Siyahlar, esnek hareketler ve kıvrımlarla formları bir araya getirir. Çalışma, organik formlara benzeyen birçok biçimin istifine sahiptir. Bükülmüş ve kıvrılmış biçim ve hacimler dikkati çeker. Dekoratif unsurlar gibi algılanabilecek biçimler de vardır ve dairesel geometrik biçim ve düzenlemeler resmi daha sofistike bir seviyeye taşıyarak enerji ve hareket bağlamında yapıyı destekler.

Soyut dışavurumculuk, sanat hareketinin önemli bir özelliği olan boya damlatmaları, akıtmalar, fırlatmalar ve boya yıkamalarını da içerir. Bu teknik, hem Asya resminde hem de Avrupa resminde kullanılan bir tekniktir. Bu teknik, Avrupa modernizmi ile Asya felsefesinden etkilenmiştir. Sanatçı bu teknikle boyanın dinamik etkisini aktarmaktadır. Bu, izleyicide lirik bir etki bırakmakta olup neredeyse her resimde bir özgünlük katmaktadır. Akıtmalar, enerji ve aksiyonu daha iyi hissettirerek tuvale canlı bir yüzey izlenimi verme amacındadır. Varlıkların dinamik ve dirimsel enerjisi, soyutlamalar yoluyla ifade edilmiştir denebilir. Çalışma, soyut dışavurumcu hareketin önemli bir örneği olarak dikkat çekmektedir. Resimde açık uçlu bir biçim istifi bulunur ve bu biçim insan imgelerini çağrıştıır. Figürler akışkandır ve eklenen beden kıvrımları, çiçek veya bitki imgeleri gibi organiktir. Ancak bu yorumlar kişiden kişiye farklılık gösterebilir. Çalışma, biçimlerin istifi ve organizasyonu bağlamında Asya resimlerine benzerlikler taşımaktadır. Tuvalin içindeki akıtma ve yıkamalar, hareket ve akıcılık hissini

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124

e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

sağlar. “Bluhm'ın bu dönemden itibaren benzersiz soyutlama tarzı, figüratif unsurları tekil bir hat sanatı ile birleştirir ve duyuşal ve mitolojik olana atıfta bulunur.” (Yau, 2019: 3).

Sanatçının eserleri, insan bedenine ve doğa formlarının dinamizmine vurgu yapar. Sanatçının etkileşimli bir bağ kurduğu ve bağlarla, hareketli bir organizmaya gönderme yaptığı söylenebilir. Çalışmalarındaki birlik, çatışmasızlık ve organik biçimler, doğaya yapılan bir gönderme olarak değerlendirilebilir. Sanatçı, çalışmalarında iç dünyaya yaklaşmayı hedeflemiş ve bunun için biçimsel ve renk unsurlarını kullanmıştır.

5.5. Camille Bryen, (1907- 1977)

Camille Bryen (1907-1977), Fransız ressam ve şairdir ve "Paris ekolü" sanatçılarından. Sanatçı, kaligrafik etkileri kullanarak, lirik soyutlamayı benimsemiş, çizgi ve biçimlerle yoğun bir hareket ifadesi sunmuştur. Çalışmaları parlak ve saf renklere sahiptir ve spontan bir tarzı benimseyen bir düzenleme anlayışı vardır. Resim yapma sürecindeki deneyimleri ve araştırmaları resmin yönünü belirlemiştir. Bryen, akışkan biçimler ve boya akıntıları kullanarak çalışır. Boya damlalarını tuvalin ıslak alanlarına dağıtarak kalın boya alanları oluşturur. Soyut ve serbest bir biçimlendirme kullanır. Renk ve biçimleri hareketli alanlar için kullanır. Doğa ve hareket temaları eserlerinde belirgindir. Sarı renkli bir alan içine yerleştirilen soyut formlar, soğuk renk olan mavi ve yeşil çizgilerle denge sağlar. Ara sıra akıcı bir yüzey üzerine siyah lekeler halinde aktarırken, daha kontrolsüz ve kalın siyah konturlar kullanarak resimler oluşturur.

Camille Bryen “*Resim yaşamın derin ifadesidir. Yalnızca duyuşal bir deneyim olmaktan öte, fiziksel ve ruhsal kişiliğin kararsızlıkları aracılığıyla büyümlü bir fenomen haline gelebilir*” (www.haninafinearts.com) demektedir. Sanatçı, “Afocalypse” isimli 1953 yılında yaptığı eserde, taşist, resim türüne benzer biçimde, düzensiz biçimli renk lekeleri ve damlalarının kullanılmasını temel alan bir sanat biçimi olarak sanatçı tarafından uygulanmıştır. Sanatçının çalışmaları, lekesel bir tavrı tercih ettiğini göstermektedir. Fırça ve lekeler özgürce sanatçı tarafından seçilerek uygulanmıştır. Bu tarz fırça hareketlerinin dinamizmine, çeşitli alanlar oluşturmasını sağlamaktadır. Geleneksel resim teknikleri reddeden sanatçılar daha spontan bir dil kurmak istemişlerdir. İçsel duygular, içsel dünya çok önemli bir yer tutmaktadır.

Görsel 8 Sanatçı: Camille Bryen, Eser Adı: Afocalypse Tarih: 1953 Teknik: Yağlıboya Boyut: 100 x 81 cm

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com

e-mail: editor@rumelide.com,

tel: +90 505 7958124

phone: +90 505 7958124

“Afocalypse” isimli, 1953 yılına ait eser; spontan betimleme, belirsizlik ve akışkanlık kavramalarını resimsel unsurlara dahil etmiştir. Sanatçının eylemsel durumu sanatçının psikolojik ifadeleri tabloya dahil etmek istediğinin bir göstergesidir. Bu nedenle çalışmalar öznelidir. Sanatçın kişiselliğini belirgin olarak koyma tavrını gösterir. Bu varoluşu bir yaklaşım olarak görülebilir. Sanatsal yaratma sanatçı için oldukça önemlidir.

Resimsel lirizmin manifestosunda, duygusallığa, coşkuya ve sezgiselliğe vurgu yapıldığı ve geleneksel sanatın teknik kurallarını reddeden bir tavır benimsendiği ifade edilir. Sezgisellik resimsel lirizm aracılığıyla ifade edilir. Doğaçlama tarzıyla bilinçaltının aktarımları ve göndermeleri bulunur. Resimsel lirizmde jestlerin önemi büyüktür ve beden hareketlerinin sanatsal çalışmanın bir parçası olarak kabul edilir. Soyut sanatın lirik biçimi olarak kabul edilen eserler, kaligrafiyi, çizgiyi ve renk kullanımını yoğun bir hareketle birleştirir. Renk, biçim ve kompozisyon ilkeleri, akışkan ve dinamik bir yapıyla lirik ifade tarzıyla bütünleşir.

6.Sonuç

Beş sanatçıya ait sarı renk hakim soyut dışavurum çalışmalarını incelediğinde, sarı rengin çok önemli bir plastik unsur olduğunu ortaya çıkmaktadır. Araştırma konusu olan eserlerde en etkin renk olarak sarı renk kullanılmış ve resimlere ait başlıca renk ögesi olmuştur. Sarı renk kullanımı doymuş ve saftır. Derece olarak parlaktır.

Sarı rengin algılanma yönü ve insan zihninde titreşim özelliklerine ait genel özellikleri yanında, her sanatçı eserlerinde özgün bir anlama gelecek biçimde kullanmıştır. Her sanatçı için genel anlamlar taşıyan saf sarı renk, sanatçılar için kendine özgü olarak yeni bir dilde kazanmıştır. Sanatçıların, sarı rengi kendi oluşturdukları alanlar ve anlamlar için tasarlayıp uygulamış olmaları onların kişisel tercihleri ile ilgilidir.

Sanatçı, Theodoros Stamos, renk alanı sanatçısıdır. Araştırma konusu “Soundings” adlı, 1952 yılı eserinde biçime, sarı renge çok büyük ölçüde yer ve ağırlık vermiştir. Renk alanları resimlerinde kompozisyon tercihi olarak dikkati çeken bir üslubu vardır. Araştırma konusu eseri, manzarayı çağrıştırır ve sarı renk, sanatçının sonsuzluk yaratma hissini, bilinçdışı önermelerini, doğal dünyanın enerjisini ve ışığı yansıttığı gibi, izleyicileri derin düşünmeye ve zihni yoğunlaşmaya da çağırır. Sanatçı, sarı rengi leke ve fırça etkileriyle boyayarak, hem hareketli hem de sakin bir atmosfer yaratmıştır. Sarı renk, sanatçının resimlerinde hem görsel hem de anlamsal bir zenginlik yaratmıştır.

Sanatçı, Norman Lewis, araştırma konusu “La Puerto Del Sol” adlı, 1958 yılı eserinde doğal formları, kaligrafiyi ve rengi kullanarak hem kentsel hem de doğal dünyayı, sosyal temalar ile soyut bir biçimlendirmeyi tercih etmiştir. Sarı renk, sanatçının eserinde görülen ve dikkat çeken ve geniş alan kullanan bir renktir. Sarı renk, sanatçının İspanya’nın Madrid şehrindeki La Puerta del Sol meydanına atıfta bulunan, güneşin enerjisini ve ışığı çağrıştırır gibidir ve insanların hareketliliğini, toplumsal hareketi ve gösterir.

Sanatçı, Gary Stephan, araştırma konusu “The Future of Reading adlı, 2011 yılı” eserinde insanın içsel dünyasına dönük kavramları ele alınmıştır. Canlı renkler cesurca kullanılmıştır. Sarı renk, sanatçının resimlerinde sıklıkla görülen ve dikkat çeken bir renktir. Sarı renk, sanatçının saf, çocuksu ve dinamik bir ruh halini yansıttığı gibi, özüne ve onun içindeki enerjiye de işaret eder. Sanatçı, sarı rengi geometrik biçimlerle birleştiren, okuma kavramını sorgulayan bir kitap ile izleyicileri soyut ve geleceğe dair düşünmeye davet etmektedir. Sarı renk, sanatçının resminde harfleri temsil etmekle beraber, tümel düzenlemenin en önemli ve zenginlik yaratan biçimdir.

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124

e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

Sanatçı, Norman Bluhm'ın "Altın Sarışın Bakire adlı, 1978 yılı araştırma konusu eserinde, sarı rengin hakim olduğu, organik formlara benzeyen ve boğumlar halinde beden göndermeleri bulunan bir anlatım gerçekleştirmiştir. Bu kompozisyon hareketli ve dinamik bir yapıya sahiptir. Bluhm'ın bu eserinde, insan bedeni ve doğa arasındaki ilişkiyi sorguladığı düşünülebilir. Kaligrafi bağlamı belirleyicidir ve Asya resim etkileri vardır.

Sanatçı, Camille Bryen'in "Afocalypse" adlı, 1953 yılı adlı araştırma konusu eserinde kullandığı sarı renk, en geniş alanlı ve parlak renktir. Genellikle belirsizlik, akışkanlık ve spontanlık kavramlarını öne çıkaran plastik elemanları kullanmaktadır. Bu kavramlar, sanatçının iç dünyasının karmaşıklığını ve değişkenliğini temsil ettiği gibi lirik bir ifade yaratır.

Theodoros Stamos ve Norman Bluhm, sarı rengi leke ve fırça etkileriyle kullanarak, soyut dışavurumcu bir tarz benimsemişlerdir. Sarı renk, onların resimlerinde enerji, ışık ve sonsuzluk gibi kavramları ifade eder; ancak Stamos daha sakin ve dengeli bir atmosfer yaratırken, Bluhm daha hareketli ve dramatik bir atmosfer yaratır. Norman Lewis akışkanlık ve Gary Stephan, sarı rengi geometrik biçimlerle kullanarak, soyut bir dil yaratmışlardır. Sarı renk, onların resimlerinde doğa, kültür ve insanlık gibi kavramları ifade eder; ancak Lewis daha ritmik ve kontrastlı manzaraya öykünen bir kompozisyon oluştururken, Stephan daha saf ve çocuksu bir kompozisyon oluşturmuştur. Bryen ise sarı rengi diğer renklerle akışkan bir çehrede karıştırarak, taşist bir tarz benimsemiştir. Sarı renk, onun resminde belirsizlik, akışkanlık ve spontanlık gibi kavramları ifade eder. Sanatçı, renkleri plastik elemanlar olarak kullanarak, lirik bir ifade yaratır.

Saf, doygun sarı renk, soyut dışavurum sanatında sıklıkla kullanılan ve belirgin bir konumda bulunan, sıcak ve yüksek titreşimli bir renk olarak sanat eserlerinde kullanılmıştır. Rengin sıradışı bu kullanımı, geleneksel resim anlayışından farklı bir perspektife sahiptir ve sanatçılar için, duygusal ve düşünsel derinlikler yaratma amacı güden, plastik unsurların karmaşıklığını anlama ve ifade etme konusunda bir zorluklar içermektedir. Sarı renk, soyut dışavurumculuk bağlamında, sanatçılara göre farklı "semiyotik" anlamlar taşımaktadır. İncelenen sanatçılara ait sanatçı eserlerinde, soyut dışavurumculuk akımı dahilinde, sarı renk, genel anlamı yanında farklı anlamlar, çağrışımlar taşımaktadır. Resimlerde genel olarak, rengin sıcaklığını vurgulayarak, izleyicilerde olumlu duygular, örneğin mutluluk ve neşe gibi hisleri çağrıştırma amacı uyandırmıştır. Bunun yanında, sarı rengin uyarıcı özelliklerinden yola çıkarak, izleyicileri dikkatli ve düşünceli olmaya teşvik etmek amacıyla bu rengi kullanmıştır. Sanatçılar, sarı rengini kişisel tercihleri doğrultusunda oluşturdukları alanlar ve anlamlar için tasarlayıp uygulamışlardır. Bu tercihler, sanatçıların yaratıcı ifadeleri ve sanat eserlerinde iletmek istedikleri mesajları şekillendirme sürecinde belirleyici bir rol oynamıştır.

Kaynakça

- Arnheim, R. (2007). *Görsel Algılama*. Metis Yayınları.
- Beaujean, D. (2005) *Van Gogh, literatür yayıncılık*.
- Berger, J. (1998) *Görünüre Dair Küçük Bir Teoriye Doğru Adımlar* Metis Yayınları
- Boydaş, N. (2007). 18. Yüzyıl Türk Resim Sanatı. *Gündüz Eğitim ve Yayıncılık*.
- Delamare, F. ŞGuineau, B. (2015) *Renkler ve Malzemeleri*, 4. Baskı, Yapı Kredi Yayınları
- Erinç, M. S. (2004). *Resmin Eleştirisi Üzerine*. Ütopya Yayınları.
- Genç, A. & Sipahioğlu, A. (1990). *Görsel Algılama*. Sergi Yayınları.
- Georg, L. (1992) *Estetik-II* Payel Yayınları, 2 Baskı.
- Gombrich, E. H. (1992). *Sanat ve Yanılsama: Resim Yoluyla Betimlemenin Psikolojisi*. Remzi Kitabevi.
- Güvemli, Z. (2007) *Sanat Tarihi*, Varlık Yayınları,

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124

e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

- Hartwig, M. (2013). Paint and painting, Pharaonic Egypt. The Encyclopedia of Ancient History, 4983-85.
- Hegel, G. W. F. (2019). Estetik - I - Güzel Sanat zerine Dersler. (3. Baskı). Payel Yayın
- Hollingsworth, M. (2009), D  n y a S a n a t T a r i h i, inkılâp Kitabevi
- İpşiroğlu, N. (1994). Resimde Müziğin Etkileri. Remzi Kitabevi.
- İsmail Tunalı, (2008). felsefenin ışığında modern resim modern resimden avangard resme, remzi kitabevi, 7. Baskı
- Klee, P. (1995). Modern Sanat zerine. Altmışbeş Yayın.
- Merleau-Ponty, M. (2010). Algılanan Dünya Sohbetler. Metis Yayınları.
- Nerdrum, O. (2010). Kitsch zerine. Mitos-Boyut Yayınları / Sanat Dizisi 1.
- Onursoy, S. (2010). "Görsel İletişimde Renk Kullanımı." Marmara İletişim Fakültesi Dergisi, 16(1), 57-74.
- Rudolf, A. (2002). Öteki Yayınevi, Sanat Olarak Sinema,
- Sena, C. (1972). Estetik Sanat ve Güzelliğin Felsefesi, Remzi Kitabevi
- Timuroğlu, V. (2013). Estetik. Berfin Yayınları.
- Tunalı, İ. (1996). Estetik. (4. Baskı). Remzi Kitabevi.
- Walter-Karydi, E. (2018). The Emergence of Polychromy in Ancient Greek Art in the 7th Century BC. Les arts de la couleur en Grce ancienne... et ailleurs. Approches interdisciplinaires, BCH Suppl, 56, 95-114.
- Wittgenstein, L. (2007). Renkler zerine Notlar. Salkımsöğüt Yayınları.
- Yau, J. (2019) Norman Bluhm The 70s, Catalog, Hollis Taggart
- Ziss, A. de (1984). Gerekliği Sanatsal zmsemenin Bilimi Estetik. İstanbul: YKY.

İnternet Kaynakçası

- Eler, A. (2020, Feb 02). Minneapolis art scene screams for yellow: A new art history book -- and a minneapolis gallery exhibition -- try to redeem the often-maligned color. *Star Tribune* Retrieved from <https://www.proquest.com/newspapers/minneapolis-art-scene-screams-yellow/docview/2350161601/se-2>
- http://www.haninafinearts.com/artists/camille_bryen?gclid=CjoKCQjwhL6pBhDjARIsAGx8D59edC1y99bjVMFB1bZfKS_PQcEzVn2eSX7nNrp-RHx12YXBD1S5TYYaAl_HEALw_wcB, 7 Ağustos 2023 internetten indirildi.
- <http://www.mummies2pyramids.info/art-architecture/meaning-of-yellow.htm>), 14 Ağustos 2023 internetten indirildi.
- <https://www.aaa.si.edu/collections/theodoros-stamos-papers-8477>, 12 Ağustos 2023 internetten indirildi.
- <https://www.manolisprojects.com/artists/gary-stephan#tab:slideshow>, 11 Temmuz 2023 internetten indirildi.
- <https://www.taylorandgraham.com/artists/264-theodoros-stamos>), 5 Temmuz 2023 internetten indirildi.
- <https://www.thatsmandarin.com/guest-blogs-media/the-meaning-of-different-colors-in-chinese-culture/>). 7 Ağustos 2023 internetten indirildi.
- <https://www.britannica.com/biography/Norman-Lewis>), 5 Ağustos 2023 internetten indirildi.
- <https://www.chinosity.com/2022/02/16/4-colors-and-their-meanings-in-china/>)14 Ağustos 2023 internetten indirildi.

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124

e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

<https://www.manolisprojects.com>, 2 Ağustos 2023 internetten indirildi.

<https://www.hunterlab.com/blog/the-color-yellow>, 4 Ağustos 2023 internetten indirildi.

Görsel Kaynakça:

Görsel 1: <https://www.britannica.com/art/jewelry/Egyptian>

Görsel2: <https://zh.m.wikipedia.org/wiki>

Görsel 3: Beaujean, D. (2005) Van Gogh, literatür yayıncılık.

Görsel 4: <https://www.artsy.net/artwork/theodoros-stamos-soundings>

Görsel 5: <https://www.liveauctioneers.com/news/auctions/auction-results/corporate-collection-tops-estimates-rago-art-auction/>

Görsel 6: <https://kienzleartfoundation.de/en/sammlung/gary-stephan-2/>

Görsel 7: <http://www.nyartbeat.com/event/2019/896A>

Görsel 8: <https://www.wikiart.org/en/camille-bryen>

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com

e-mail: editor@rumelide.com,

tel: +90 505 7958124

phone: +90 505 7958124